

Sisälllys

❖ Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ESMA julkaisee valvontapäätöksen lainanhoitojouston merkityksestä luottoriskin arvioinnissa	1
❖ Yhtiöillä on edelleen parannettavaa tilintarkastetun ja tilintarkastamattoman informaation erotte- lussa	2
❖ Euroopan komissio julkaissut listayhtiöiden sähköistä tilinpäätösraportointia (ESEF) koskevan dele- goidun asetuksen	5
❖ EMIR Refit	7
❖ Ajankohtaista esiteasiaa	9
❖ Ajankohtaista ESMAsta	9

Markkinat-tiedotteessa käsitellään ajankohtaisia listayhtiön tiedonantovelvollisuuden, tilinpäätösvalvonnan, arvopaperikaupankäynnin sekä sisäpiiriasioiden tulkintoihin ja sääntelyyn liittyviä asioita sekä valvonnan havaintoja. Tiedotteen julkaisee Finanssivalvonnan Pääomamarkkinoiden valvonta.

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ESMA julkaisee valvontapäätöksen lainanhoitojouston merkityksestä luottoriskin arvioinnissa

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ESMA julkaisee heinäkuussa 23. koosteen eurooppalaisten tilinpäätösvalvojen tekemistä valvontapäätöksistä. Julkaistavat valvontapäätökset koskevat IFRS-standardien soveltamistapauksia, joissa on havaittu soveltamisen epäyhtenäisyyttä tai jotka ovat tilinpäätöksen laatimisen kannalta olennaisia ja kiinnostavia. Valvontapäätökset eivät ole yleisiä IFRS:n tulkintoja, vaan kunkin valvontapäätöksen taustalla on kyseiseen yksittäistapaukseen liittyviä erityispiirteitä. Linkki julkaistuihin päätöksiin löytyy tämän artikkelin lopusta.

Näistä julkaistavista päätöksistä merkitystä varsinkin pankkisektorille on päätöksellä lainanhoitojouston käsittelystä absoluuttisena luottoriskin merkittävän lisääntymisen indikaattorina. Tätä kysymystä käsiteltiin ensin Financial Institutions' Task Forcessa (FITF), jossa Finanssivalvonta on mukana aktiivisena jäsenenä. FITF on ESMAn alatyöryhmä, jossa käsitellään pankki- ja vakuutussektorin IFRS-soveltamiskysymyksiä. Valvontapäätökset tehdään kuitenkin Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen kokouksissa tavanomaista prosessia noudattaen (European Enforcers Coordination Sessions, EECS).

Heinäkuussa julkaistavaan koosteeseen sisältyy yhteensä kahdeksan valvontapäätöstä. Muut päätökset koskevat muun muassa seuraavia aiheita: Viitteet arvonalentumisista (IAS 36, IAS 34), Sijoitusyhteisön käyvän arvon liitetiedot (IFRS 10, IFRS 12, IFRS 13), Käteisen ja muiden rahavarojen määritelmä (IAS 7) ja Tytäryhtiösijoituksen omistusosuuden muutoksista johtuvien rahavirtojen esittäminen (IFRS 10, IAS 7).

Lainanhoitojouston merkitys rahoitusinstrumenttiin liittyvän luottoriskin merkittävän lisääntymisen arvioinnissa

Yhtiö on rahoitusalan toimija, joka myöntää lainanhoitojoustoja sekä henkilö- että yritysasiakkailleen. Lainanhoitojoustot määritellään taloudellisissa vaikeuksissa oleville velallisille annetuiksi myönnytyksiksi, esimerkiksi lainaehtojen muutokset, joita ei olisi myönnetty, ellei velallinen olisi joutunut taloudellisiin vaikeuksiin.

Yhtiön laatimisperiaatteiden mukaan luottoriski katsotaan merkittävästi (SICR, significant increase in credit risk) kohonneeksi aina, kun suoritukset ovat yli 30 päivää myöhässä (absoluuttinen indikaattori). Kun rahoitusvaran (saamisen) luottoriski on lisääntynyt merkittävästi, tulee odotetut luottotappiot arvioida koko rahoitusvaran juoksuajalta. Johtuen sisäisistä prosesseista, yhtiö ei käsitellyt lainanhoitojoustoja absoluuttisena indikaattorina luottoriskin merkittävästä lisääntymisestä ja sen seurauksena lainanhoitojouston myöntäminen ei yksinään aiheuttanut odotettujen luottotappioiden arviointia koko juoksuajalta.

Valvojan näkemyksen mukaan velallisen taloudellisista vaikeuksista johtuvat lainaehdot koskevat ennakoitua ja toteutetua myönnytykset ovat jo itsessään indikaatio luottoriskin merkittävästä kasvusta, jolloin myönnetyn velan arvostuksessa tulee huomioida koko sen voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot. Lisäksi valvoja vaatii yhtiötä arvioimaan, ovatko tällaiset rahoitusvarat arvoltaan alentuneita.

[ECSC:n julkaistut valvontapäätökset](#)

Lisätietoja antaa

Leena Sinisalo, johtava IFRS-tilinpäätösasiantuntija, 09 183 5370

Yhtiöillä on edelleen parannettavaa tilintarkastetun ja tilintarkastamattoman informaation erottelussa

Finanssivalvonta teki vuosikertomuksen, tilinpäätöksen ja oikaistun tiedon esittämistä koskevan laajan selvityksen vuosien 2016–2017 ja suppeamman seurantaselvityksen vuoden 2018 vuosikertomuksista. Seurantaselvityksen johtopäätöksenä havaittiin, että yhtiöillä on edelleen parannettavaa tilinpäätöksen erottelussa muusta informaatiosta. Vuosikertomuksen tai muun tilinpäätöksen sisältävän julkaisun lukijan tulee saada selkeä kuva siitä, miten kukin vuosikertomuksen osio on ollut tilintarkastajan työn kohteena. Finanssialan toimijoiden vuosikertomuksista havaittiin, että vakavaraisuustietoja esitetään yleisesti tilinpäätöksessä. IFRS-tilinpäätöksessä tulee lähtökohtaisesti esittää vain IFRS-tietoja.

IASB:n pitkän aikavälin tavoitteena on parantaa tilinpäätösten esittämistä ja edistää näin edelleen vertailukelpoisuutta ja läpinäkyvyyttä. Osana tätä paremman sijoittajaviestinnän Better Communication -hanketta, IASB aikoo selkeyttää nimenomaan tuloslaskelmaa määrittelemällä sen rakenteen tarkemmin. Lisäksi tuodaan uutena asiana johdon tunnusluvut (Management Performance Measures), jotka esitetään tilinpäätöksen liitetietona.

Vuoden 2019 seurantaselvitys 2018 vuosikertomuksista ja tilinpäätöksistä

Vuosien 2016–2017 vuosikertomuksia koskevassa laajassa kartoituksessa selvitettiin, miten listayhtiöt olivat erottaneet vuosikertomusten osia toisistaan muuttuneiden kirjanpito- ja tilintarkastuslakien johdosta, ja toisaalta tarkasteltiin tunnuslukujen esittämistä tilinpäätöksissä. Selvityksen johtopäätöksistä raportoitii Markkinat-tiedotteella ([Markkinat 3/2018](#)). Puutteita havaittiin yleisesti tilintarkastetun tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja muun informaation erottelussa. Lisäksi moni tarkastelun kohteena olleista yhtiöistä oli esittänyt vuosikertomuksen tilinpäätösosiossa tunnuslukutaulukoita, vaikka ne olisivat

kuuluneet toimintakertomukseen tai muuhun tilintarkastamattomaan informaatioon. Jotkin yhtiöt olivat esittäneet päälaskelmilla yhtiökohtaisia välisummia IFRS-standardien edellyttämiä välisummia näkyvämmän standardin vastaisesti (IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen).

Seurantakartoitusta vuoden 2018 vuosikertomuksista ja tilinpäätöksistä käsitti tuloslaskelmien esittämisen osalta lähes kaikki listayhtiöt. Vuosikertomuksen muun informaation ja tilintarkastetun osion erottelun sekä tunnuslukujen esittämisen näkökulmasta valittiin yhteensä 20 listayhtiötä, joista 10 edusti aikaisemman selvityksen otantaa. Lisäksi käytiin läpi 10 finanssialalla toimivaa konsernia tai ryhmittymää tuloslaskelmien esittämisen ja tilintarkastetun informaation erottelun osalta.

Vuoden 2019 seurantakartoituksen tuloksia

Tilinpäätöksen tulee selkeästi erottua muusta informaatiosta

Yhtiöillä on edelleen parannettavaa tilintarkastetun ja tilintarkastamattoman informaation erottelussa. Läpikäytyjen vuosikertomusten osalta lukijan on suuressa osassa hankala saada selkeää kuvaa siitä, mikä osa-alue on tilintarkastettua ja mikä ei.

Monessa yhtiössä ei edelleenkään eroteltu toimintakertomusta ja tilinpäätöstä selkeästi toisistaan. Yksi otoksen yhtiö esitti vaihtoehtoisia tunnuslukuja osana tilinpäätöstä, vaikkei ollut selvää, ovatko nämä tunnusluvut olleet tilintarkastuksen kohteena. Toisaalta toiset yhtiöt olivat nyt selkeästi erottaneet tilintarkastetun tilinpäätöksen omaksi kokonaisuudekseen, esimerkiksi yläpalkein. Muutama yhtiö oli maininnut sisällysluettelossa, että tilinpäätös on tilintarkastettu ja muutama oli nimennyt tilinpäätösosion tilintarkastetuksi tilinpäätökseksi.

Otoksen kymmenestä läpikäydyistä finanssialan toimijasta kuusi oli esittänyt vakavaraisuustietoa osana IFRS-tilinpäätöstä. Nämä eivät ole IFRS-tietoja. Tässä asiassa ei ollut havaittavissa parannusta aikaisempaan selvitykseen verrattuna. Vakavaraisuustietojen esittämiseen osana tilinpäätöstä liittyy kahdenlaista problematiikkaa. Koska vakavaraisuustietojen sääntelypohja ei perustu IFRS-standardeille, ei niitä lähtökohtaisesti tulisi esittää IFRS-tilinpäätöksessä. IFRS 1.17 c-kohta tosin edellyttää lisätietojen antamista silloin, kun IFRS-vaatimusten nimenomaiset tiedot eivät ole riittäviä, jotta käyttäjät pystyisivät ymmärtämään, miten liiketoimet, tapahtumat ja olosuhteet ovat vaikuttaneet taloudelliseen asemaan ja tulokseen. Vakavaraisuustietoja ei myöskään mahdollisesti ole kokonaisuudessaan tilintarkastettu, joten niiden ei kuuluisi olla osana tilinpäätöstä.

Finanssivalvonta haluaa edelleen kiinnittää yhtiöiden huomiota tilinpäätöksen erotteluun muusta tiedosta. Tilintarkastettu informaatio on ulkopuolisen tahon varmentamaa informaatiota, joten sen luotettavuustaso eroaa lukijan kannalta vuosikertomuksen muista tiedoista. Tilinpäätös tulee selkeästi erottaa muusta vuosikertomuksesta esimerkiksi visuaalisin keinoin, kuten värein ja otsikoimalla.

Tuloslaskelman tunnuslukujen IFRS:n mukaisuus edistää vertailukelpoisuutta

Tuloslaskelmassa esitetään IAS 1.85:n mukaan muita kuin standardin nimenomaisesti määrittämiä tai nimeämiä eriä, otsikkoja tai välisummia, kun tällä on merkitystä yhteisön taloudellisen tuloksen ymmärtämisen kannalta. Tuloslaskelmilla ei saa esittää välisummia IFRS-standardien edellyttämää informaatiota suuremmalla painoarvolla.

Selvityksestä kävi ilmi, että tuloslaskelmien tunnuslukujen esittäminen ja niistä annetut tiedot täyttävät pääsääntöisesti standardien vaatimukset. Usea yhtiö esittää tuloslaskelmalla IFRS:n vaatiman tiedon lisäksi esimerkiksi suoraan IFRS-luvuista johdettavia välisummia, kuten EBIT/liikevoitto. Nämä ovat helposti ymmärrettäviä ja laskettavissa tuloslaskelman IFRS-luvuista. Joissain tapauksissa yhtiöt päätyvät

esittämään tuloslaskelmassa niin sanottuja oikaistuja tunnuslukuja, kuten esimerkiksi vertailukelpoinen liikevoitto. Oikaistuja tunnuslukuja päälaskelmalla aiemmin suurella painoarvolla vuonna 2017 esittäneet yhtiöt olivat vähentäneet oikaistujen tunnuslukujen painoarvoa suhteessa oikaisemattomiin.

Jos yhtiöt päätyvät lisäämään välisummia tai otsikoita tuloslaskelmaan, välisummien koostumus tulee käydä ilmi. Oikaistujen välisummien koostumus tulee siis olla johdettavista yhtiön esittämistä IFRS-luvuista, kuten IAS 1.85A b-kohta edellyttää. Myös IAS.85A d-kohdan vaatimukset yhtiökohtaisen ja IFRS-informaation painoarvoista tulee pitää mielessä ja myös arvioida säilyykö tilinpäätöksen vertailukelpoisuus edelleen hyvällä tasolla.

IASB aikoo selkeyttää tuloslaskelman esittämistä ja tuoda johdon tunnusluvut osaksi tilinpäätöstä

Tuloslaskelmien erilaiset rakenteet ja yhtiökohtaisten välisummien lisääntynyt käyttö heikentävät tilinpäätöstietojen vertailukelpoisuutta yhtiöiden ja toimialojen välillä. Useissa tapauksissa vapaaehtoisesti lisätyjä välisummia tai määreitä ei ole avattu riittävässä määrin, jotta annettu informaatio olisi ymmärrettävää ja edistäisi tilinpäätöksen tietojen informaatioarvoa.

IASB:n pitkän aikavälin tavoitteena on parantaa tilinpäätösten esittämistä ja edistää näin edelleen vertailukelpoisuutta ja läpinäkyvyyttä. Osana tätä paremman sijoittajaviestinnän Better Communication -hanketta, IASB aikoo selkeyttää nimenomaan tuloslaskelmaa määrittelemällä sen rakenteen tarkemmin. Lisäksi tuodaan uutena asiana johdon tunnusluvut (Management Performance Measures), jotka esitetään tilinpäätöksen liitetietona, mutta täsmäytettynä IFRS-tilinpäätöksen välisummiin. Lisäämällä tuloslaskelmaan välisummia ja parantamalla tiedon esittämisen tasoa koskevaa ohjeistusta halutaan myös ohjata yhtiöitä antamaan aikaisempaa yksityiskohtaisempaa informaatiota.

IASB:n keväällä julkaiseman projektipäivityksen mukaan tuloslaskelmaan suunnitellaan lisättäväksi kolme uutta välisummaa, jotka olisi siis jatkossa määriteltä IFRS-standardeissa. Näistä ensimmäinen on liikevoitto, joka määritetään voittona ennen rahoituseriä, veroja ja sijoitusten tuottoja/kustannuksia. Näin määritellyn liikevoiton katsotaan kuvaavan yhtiön varsinaisen liiketoiminnan tulosta. Toisena välisummana esitetään liikevoitto, jossa on huomioitu osuus integroituneiden osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta. Osuus ei-integroitujen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta esitetään tämän välisumman jälkeen. Kolmas välisumma on tulos ennen rahoituseriä ja veroja. Tämä välisumma mahdollistaa vertailun yhtiöiden välillä erilaisista pääomarakenteista huolimatta. Koska tuloslaskelmasta on tulossa entistä määrämuoitsempi, ei siihen jatkossa ole helppoa lisätä ylimääräisiä, yhtiökohtaisia välisummia, vaikkei niiden lisäämistä olla kieltämässäkään.

Uutena asiana IASB tuo liitetietona esitettävät johdon tunnusluvut, joiden laskemiseen ei sisälly rajoituksia, mutta joiden täsmäyttäminen IFRS-laskelmien välisummiin tulee avata numeerisesti.

Konkreettista standardiluonnosta odotetaan loppuvuonna 2019. Joka tapauksessa odotettavissa on vertailukelpoisuutta parantavia muutoksia tuloslaskelmaan ja johdon tunnuslukujen esittäminen osana tilinpäätöstä.

Lisätietoja antaa

Sirkku Palmuaro, johtava IFRS-tilinpäätösasiantuntija, puhelin 09 183 5592

Euroopan komissio julkaissut listayhtiöiden sähköistä tilinpäätösraportointia (ESEF) koskevan delegoidun asetuksen

Listayhtiöiden tilinpäätösten ja toimintakertomusten sähköistä ESEF-raportointia¹ koskeva Euroopan komission delegeoitu asetus on hyväksytty EU:ssa ja julkaistu 29.5.2019 EU:n virallisessa lehdessä. Delegeoitu asetus perustuu ESMAn vuonna 2017 julkaisemaan RTS-luonnokseen². Asetus on sellaisenaan listayhtiöitä sitovaa sääntelyä. Komissio julkaisi asiasta myös lehdistötiedotteen.

Eurooppalaisten listayhtiöiden³ on raportoitava tilinpäätökset ja toimintakertomukset yhtenäisessä sähköisessä muodossa (ESEF) vuoden 2020 tilinpäätöksistä alkaen, ja raportointi tapahtuu ensimmäisen kerran keväällä 2021. Tilinpäätökset ja toimintakertomukset laaditaan XHTML-muodossa, ja XHTML-dokumenttiin sisältyvät IFRS-konsernitilinpäätöstiedot tulee merkitä XBRL-merkeillä.

Sähköiseen raportointiin liittyviä kysymyksiä ja vastauksia (Q&A)

Euroopan komissio julkaisi asetuksen kanssa samaan aikaan myös ESEFiä koskevia kysymyksiä ja vastauksia (Q&A), joista löytyy hyödyllistä tietoa yhtiöille, palveluntarjoajille ja tilinpäätöstietojen käyttäjille. Komissio ottaa Q&A:ssa kantaa mm. ESEFin tilintarkastukseen. Tähän on poimittu muutamia kysymyksiä vastauksineen (epäviralliset käännökset).

Q&A:n kysymys numero 7: Minkälainen varmennus tulee ESEFin mukaan laadituille tilinpäätöksille? Tarkastavatko tilintarkastajat ESEFin mukaan laaditut raportit? Komission vastauksen mukaan ESEF-asetus on sitovaa sääntelyä ja komission näkemyksen mukaan ESEFiin liittyvät vaatimukset ovat tilintarkastusdirektiivin artiklan 28(2)(c)(ii) tarkoittamia "lakisääteisiä vaatimuksia". Alla ote tilintarkastusdirektiivistä.

"28 artikla

Raportointi tilintarkastuksesta

1. Lakisääteisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön on esitettävä lakisääteisen tilintarkastuksen tulokset tilintarkastuskertomuksessa. Kertomus on laadittava 26 artiklassa tarkoitettujen unionin tai kyseessä olevan jäsenvaltion hyväksymien tilintarkastusstandardien vaatimusten mukaisesti.
2. Tilintarkastuskertomuksen on oltava kirjallinen ja siinä
  - a) on määriteltävä yhteisö, jonka vuosi- tai konsernitilinpäätökseen on kohdistettu lakisääteinen tilintarkastus, määriteltävä vuosi- tai konsernitilinpäätös ja päivä jolle se on laadittu ja ajanjakso, jonka se kattaa sekä yksilöitävä sen laadinnassa sovellettu tilinpäätössäännöstö;
  - b) on oltava lakisääteisen tilintarkastuksen laajuutta koskeva kuvaus, jossa on vähintään mainittava ne tilintarkastusstandardit, joiden mukaisesti kyseinen tilintarkastus on suoritettu;
  - c) on oltava tilintarkastuslausunto, jonka on oltava vakioimuotoinen, varauman sisältävä tai kielteinen lausunto ja jossa on selvästi esitettävä lakisääteisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön näkemys
    - i) siitä, annetaanko tilinpäätöksessä oikea ja riittävä kuva noudatetun tilinpäätössäännösten mukaisesti, ja
    - ii) tapauksen mukaan siitä, täyttääkö tilinpäätös lakisääteiset vaatimukset.

Jos lakisääteinen tilintarkastaja tai tilintarkastajat tai tilintarkastusyhteisöt tai tilintarkastusyhteisöt eivät voi antaa tilintarkastuslausuntoa, kertomukseen on sisällytettävä maininta siitä, että lausuntoa ei anneta;

Myös Q&A:n kysymys numero 8 sivuaa tilintarkastusta. Vastauksessaan komissio kertoo pyytäneensä CEAOB:ta (Committee of European Auditing Oversight Bodies) tutkimaan, kuinka ESEFin tilintarkastus voitaisiin käytännössä tehdä, ja laatimaan ohjeistusta asiasta markkinoille. CEAOB on tilintarkastusalan EU-tason tilintarkastusvalvontaa koordinoiva elin. Suomessa PRH:n Tilintarkastusvalvonta on CEAOB:n jäsen. Keskustelut siitä, ovatko ESEF tiedot tilintarkastuksen tai muun tarkastuksen kohteena ja mitä tilintarkastajat mahdollisesti lausuvat työstään, jatkuvat siten Euroopassa.

¹ ESEF = European Single Electronic Format, Eurooppalainen yhtenäinen sähköinen raportointimuoto tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen raportointiin.

² RTS = Regulatory technical standard.

³ Listayhtiöillä tarkoitetaan säänneltyllä markkinalla toimivia osakkeiden ja joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijoita.

Vastauksessa kysymykseen numero 9 komissio ottaa kantaa siihen, että ihmissilmin luettava ja koneluettava XHTML-tiedosto ovat vain yksi yhteinen tiedosto, eli kahta erilaista ESEF-versiota ei ole.

Vastauksessaan kysymykseen numero 12 komissio rohkaisee eurooppalaisia kaupparekistereitä hyväksymään ESEF-muotoisen raportoinnin yhtiöiden toimittaessa tilinpäätöksensä paikalliseen kaupparekisteriin (XHTML-tiedosto, jossa iXBRL-merkinnät sisällä).

ESEF-tiedot raportoidaan Helsingin Pörssiin

Suomessa Helsingin Pörssi (Nasdaq Helsinki) toimii avoimuusdirektiivin edellyttämän kansallisen tiedotevaraston (Officially Appointed Mechanism, OAM) ylläpitäjänä, jonne listayhtiöt toimittavat säännellyt tiedot.

Nykyisin listayhtiöt toimittavat virallisen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen kansalliseen tiedotevarastoon pörssitiedotteen liitetiedostona (pdf), joko omana asiakirjanaan tai osana vuosikertomusta. Kun ESEF-raportointi alkaa vuoden 2020 tilinpäätöksistä, listayhtiöt toimittavat tiedotevarastoon XHTML-muotoisen dokumentin, joka sisältää IFRS-konsernitilinpäätöstiedot strukturoidussa muodossa eli varustettuna XBRL-merkein. Muut tiedot, kuten esimerkiksi hallituksen toimintakertomus ja emoyhtiön erillistilinpäätös sisällytetään XHTML-muotoiseen dokumenttiin ilman pakollisia XBRL-merkintöjä.

Listayhtiöiden valittava lähestymistapa ja yhteistyökumppanit ESEFin toteutusta varten – ESMA:ta tulossa lisäohjeita päivitetyn raportointimanuaalin muodossa

Listayhtiöiden tulee arvioida, onko niillä itsellään resursseja ESEFin käyttöönottoa ja toteutusta varten, vai käyttävätkö ne ulkopuolista asiantuntija-apua. Yhtiöiden tulee myös arvioida, rakentavatko ne XBRL-merkinnät valmiin konsernitilinpäätöksen päälle vai sisälle yhtiön alemman tason järjestelmiin. XBRL-merkintöjä varten tarvittavan ohjelmiston haku ja valinta on syytä aloittaa ajoissa. Ohjelmistojen ja XBRL-merkintäpalvelujen hankinta on yhtiöiden vastuulla. Finanssivalvonta tai Helsingin pörssi eivät tarjoa valmiita raportointipohjia.

Komission delegoidun asetuksen lisäksi yhtiöiden käytössä on ESMA:n laatima raportointimanuaali (Reporting Manual), jossa komission asetuksen sisältöä avataan konkreettisemmalle tasolle ja annetaan ohjeita ESEF-raportointiin. Manuaaliin odotetaan päivitystä heinä-elokuussa 2019. Yhtiöiden, ohjelmistotoimittajien ja muiden palveluntarjoajien on tarpeen tutustua manuaaliin ja sen ohjeisiin.

ESEF-infoa on julkaistu [Finanssivalvonnan verkkopalvelussa](#) ja [ESMA:n ESEF-sivuilla](#).

Listayhtiöille tehdyn ESEF-kyselyn tulokset julkaistu

Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu, XBRL Finland ja Finanssivalvonta tekivät keväällä 2019 listayhtiöille kyselyn ESEF-raportointiin valmistautumisen tilanteesta ja suunnitelluista ESEFin käyttöönoton tavoista. Avaa linkki kyselyn tuloksiin [tästä](#). Lähes kaikki kyselyyn vastanneet yhtiöt olivat tietoisia uusista vaatimuksista. Suurin osa yhtiöistä ei kuitenkaan vielä ollut edennyt ESEFin käyttöönotossa projektivaiheeseen. Kysely uusitaan syksyllä 2019.

Eurooppalaisten listayhtiöiden on raportoitava tilinpäätökset ja toimintakertomukset yhtenäisessä sähköisessä muodossa (ESEF) vuoden 2020 tilinpäätöksistä alkaen raportoinnin tapahtuessa ensimmäisen kerran keväällä 2021. Tilinpäätökset ja toimintakertomukset laaditaan XHTML-muodossa, ja XHTML-dokumenttiin sisältyvät IFRS-konsernitilinpäätöstiedot tulee merkitä XBRL-merkeillä. XBRL-merkinnät tehdään käyttäen iXBRL-teknologiaa (InlineXBRL).

ESEF toteutetaan vaiheittain siten, että vuosien 2020–2021 tilinpäätöksistä on XBRL-merkein merkittävä vain päälaskelmat: konsernin laaja tuloslaskelma, tase, rahavirtalaskelma ja laskelma oman pääoman muutoksista. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot, toimintakertomus ja emoyhtiön erillistilinpäätös sisällytetään vuosien 2020–2021 tilinpäätöksissä XHTML-dokumenttiin ilman pakollisia XBRL-merkintöitä. Vuoden 2022 tilinpäätöksistä alkaen päälaskelmien lisäksi konsernitilinpäätöksen liitetiedot tulee merkitä XBRL-merkeillä. Liitetiedot merkitään ESEFin minimivaatimusten mukaan block-merkintöinä, eli kukin liitetieto kokonaisuutena on yksi XBRL-merkki, eikä yksittäisiä rivi- tai saraketietoja liitetiedon sisällä tarvitse merkitä erikseen. ESEF-taksonomia sisältää kuitenkin mahdollisuuden yksityiskohtaisempaan XBRL-merkintään.

Lisätietoja antaa

Riitta Pelkonen, IFRS-tilinpäätösasiantuntija, puhelin 09 183 5420

EMIR Refit

EU-lainsäädännön keventämishjelmaan (Refit) liittyvät muutokset EMIRiin julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä 28.5.2019⁴. Tässä artikkelissa kerrotaan keskeisimmistä muutoksista. Finanssivalvonnan EMIR-verkkosivut päivitetään myös uuden sääntelyn mukaisiksi mahdollisimman pian⁵.

Määritysvelvollisuus

EMIR Refitin merkittävimmät muutokset koskevat vastapuolten luokittelua määritysvelvollisuuden soveltamista varten⁶.

Jatkossa sekä finanssialalla toimivat vastapuolet että finanssialan ulkopuoliset vastapuolet jaetaan ensi kädessä sen mukaan, laskevatko ne positionsa OTC-johdannaissopimuksissa uusien säännösten edellyttämällä tavalla vai ei. Ne vastapuolet, jotka päättävät olla *tekemättä* laskelmia, ovat velvollisia ilmoittamaan siitä välittömästi ESMalle ja Finanssivalvonnalle. Näitä vastapuolia koskee määritysvelvollisuus kaikissa johdannaislajeissa, jotka kuuluvat määritysvelvollisuuden piiriin (tällä hetkellä erät erikseen määritellyt korko- ja luottojohdannaissajit).

Niiden vastapuolten, jotka päättävät tehdä uusien säännösten mukaiset laskelmat, tulee jatkossa joka kahdestoista kuukausi laskea yhteenlaskettu kuukauden lopun keskimääräinen positionsa edeltävien 12 kuukauden osalta kussakin johdannaissajissa. Finanssialalla toimivan vastapuolen on sisällytettävä laskelmaan kaikki OTC-johdannaissopimukset, jotka se itse tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvat yhteisöt ovat tehneet. Finanssialan ulkopuolinen vastapuoli voi edelleen jättää laskelmasta pois ne johdannaissopimukset, a) jotka vähentävät liike- tai rahoitustoimintaan liittyviä riskejä tai b) jotka samaan konserniin kuuluvat finanssialalla toimivat vastapuolet ovat tehneet. ESMAn tulkinnan mukaan laskelmat tuli tehdä ensimmäisen kerran heti, kun uudet säännökset tulivat voimaan eli 17.6.2019⁷.

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:141:FULL>

⁵ <https://www.finanssivalvonta.fi/saantely/saantelykokonaisuudet/emir/>

⁶ Valvottavatiedote 22.5.2019 – 19/2019, EMIR Refit - Kaikkien OTC-johdannaisten käyttäjien tulee laskea johdannaissajien määrä, kun muutokset tulevat voimaan.

⁷ <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-provides-guidance-new-emir-refit-regime-clearing-obligation>

Mikäli *finanssialalla* toimiva vastapuoli tekee laskelman ja se laskelman mukaan ylittää jonkin määrittäykynnsarvon, sitä koskee määrittäysvelvollisuus kaikissa johdannaislajeissa, jotka kuuluvat määrittäysvelvollisuuden piiriin. Finanssialan *ulkopuolista* vastapuolta määrittäysvelvollisuus koskee sen sijaan jatkossa vain siinä johdannaislajissa, jossa se ylittää kynnsarvon. Määrittäykynnsarvot eri johdannaislajeille säilyvät toistaiseksi ennallaan, ja samat kynnsarvot soveltuvat sekä finanssialalla toimiviin että sen ulkopuolisiin vastapuoliin⁸. Määrittäykynnsarvon ylityksestä on ilmoitettava välittömästi ESMA:lle ja Finanssivalvonnalle. Tämä ei kuitenkaan koske sellaisia vastapuolia, joita määrittäysvelvollisuus koski jo ennen muutosten voimaantuloa. Ne vastapuolet, joita määrittäysvelvollisuus koski ennen muutosten voimaantuloa, mutta jotka uusien säännösten mukaisen laskelman mukaan eivät ylitä määrittäykynnsarvoa, vapautuvat määrittäysvelvollisuudesta, kun ne osoittavat Finanssivalvonnalle, etteivät niiden positiot ylitä kynnsarvoja.

ESMA on laatinut lomakkeen, jolla vastapuolet voivat ilmoittaa ESMA:lle, etteivät ne tee laskelmia tai että ne uusien säännösten mukaan ylittävät tai alittavat jonkin määrittäykynnsarvon⁹. Toistaiseksi samaa lomaketta voi käyttää myös Finanssivalvonnalle tehtäviin ilmoituksiin¹⁰. Muutosten vuoksi vastapuolet saattavat tarvita myös toisiltaan lisätietoja, jäävätkö ne tai tulevatko ne määrittäysvelvollisuuden piiriin uusien säännösten mukaan.

Raportointi kauppatietorekisteriin

Kaksi muuta muutosta, joilla on yleisempää merkitystä, koskevat velvollisuutta ilmoittaa tiedot johdannaissovimuksista kauppatietorekisteriin¹¹.

Ilmoitusvelvollisuus ei jatkossa koske enää saman konsernin sisäisiä johdannaissovimuksia, joissa vähintään yksi vastapuolista on finanssialan ulkopuolinen vastapuoli, seuraavilla edellytyksillä

- molemmat vastapuolet sisältyvät kokonaisuudessaan samaan konsolidointiin
- molempiin vastapuoliin sovelletaan asianmukaisia keskitettyjä riskien arviointi-, mittaamis- ja valvontamenettelyjä; ja
- emoyritys ei ole finanssialalla toimiva vastapuoli.

Vastapuolten on kuitenkin lisäksi ilmoitettava Finanssivalvonnalle aikomuksestaan soveltaa tätä vapautusta ilmoitusvelvollisuudesta. Tämä vapautusmahdollisuus tuli myös voimaan 17.6.2019. Ennen tällaisen ilmoituksen tekemistä vastapuolen tulee ottaa yhteyttä Finanssivalvontaan¹².

Toinen merkittävä muutos on, että finanssitoimialalla toimiva vastapuoli tulee jatkossa olemaan vastuussa tietojen ilmoittamisesta kauppatietorekisteriin, mukaan lukien tietojen oikeellisuudesta, *molempien vastapuolten puolesta* sellaisista OTC-johdannaissovimuksista, jotka se tekee sellaisten finanssialan ulkopuolisten vastapuolten kanssa, joita uusien säännösten mukaan *ei koske* määrittäysvelvollisuus (ks. edellä). Finanssialan ulkopuolinen vastapuoli on kuitenkin velvollinen antamaan finanssialalla toimivalle vastapuolelle ilmoituksen tekemiseen tarpeelliset tiedot siltä osin, kun tietojen ei voida kohtuudella odottaa olevan finanssialalla toimivan vastapuolen tiedossa. Tätä muutosta aletaan soveltaa vasta vuoden siirtymäajan jälkeen 18.6.2020, ja se tulee todennäköisesti edellyttämään muutoksia myös nykyisiin raportointijärjestelyihin useiden vastapuolten kesken. Finanssialan ulkopuolinen vastapuoli voi kuitenkin

⁸ Ks. Perustiedot, Määrittäykynnsarvot, <https://www.finanssivalvonta.fi/saantely/saantelykokonaisuudet/emir/>

⁹ <https://www.esma.europa.eu/clearing-thresholds>

¹⁰ Ilmoitus lähetetään sähköpostiosoitteeseen [kirjaamo\(at\)finanssivalvonta.fi](mailto:kirjaamo(at)finanssivalvonta.fi), sähköpostin aihekenttään EMIR.

¹¹ Ks. Perustiedot, Ilmoitusvelvollisuus, <https://www.finanssivalvonta.fi/saantely/saantelykokonaisuudet/emir/>

¹² Ks. Yhteystiedot, <https://www.finanssivalvonta.fi/saantely/saantelykokonaisuudet/emir/>

päätää ilmoittaa tiedot kauppatietorekisteriin jatkossakin itse tai delegoida sen vastapuolelle tai kolmannelle osapuolelle, jolloin se itse vastaa myös ilmoitettujen tietojen oikeellisuudesta.

Muuta

Lisäksi EMIR Refit sisältää eräitä muita huomionarvoisia muutoksia:

Finanssialalla toimiviin vastapuoliin määritelmän mukaan kuuluvien vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen piiri laajenee. Jatkossa määritelmä kattaa kaikki sellaiset AIMF-direktiivin 4 artiklan 1 kohdan a-alakohdassa määritellyt vaihtoehtoiset sijoitusrahastot, jotka ovat joko a) sijoittautuneet unioniin *tai* b) joita hallinnoi vaihtoehtoisen sijoitusrahaston hoitaja, jolle on myönnetty toimilupa tai joka on rekisteröity kyseisen direktiivin mukaisesti, pl. kuitenkin ne rahastot, jotka on perustettu yksinomaan henkilöstön osakkeenostojärjestelyä tai arvopaperistamista varten.

Komissio saa valtuuden keskeyttää väliaikaisesti tietyissä poikkeustilanteissa määritysvelvollisuuden tiettyjen johdannaislajien tai tiettyjen vastapuolten osalta. Kyse voi olla esimerkiksi tilanteesta, jossa keskusvastapuoli ei enää tarjoa määrityspalveluja tietyille johdannaislajeille tai tietyntyypisille vastapuolille eivätkä muut keskusvastapuolet kykene ottamaan vastatakseen määrityspalveluista tarpeeksi nopeasti.

EMIR 2 artiklan 10 kohdan a-b alakohtien mukaisten eläkejärjestelmien väliaikaista vapautusta määritysvelvollisuudesta, joka päättyi jo 17.8.2018, jatketaan takautuvasti 18.6.2021 saakka.

Lisätietoja antaa

Jyrki Manninen, johtava asiantuntija, puhelin 09 182 5205

Ajankohtaista esiteasiaa

Arvopapereiden tarjoamista ja listalleottoa koskevat säädökset muuttuvat 21.7.2019, jolloin EU:n esiteasetus (EU) 2017/1129 tulee kokonaisuudessaan voimaan. Samalla kumotaan arvopaperimarkkinalain 4–5 luvut. Esiterajaa koskevat muutokset on toteutettu lainsäädäntöön jo aikaisemmin, nyt voimaan tulevat muutokset koskevat pääasiassa sitä, minkälainen esite missäkin tilanteessa tulee laatia.

EU:n esiteasetuksen uudet säännökset riskien esittämisestä esitteessä painottavat sitä, että vain olennaiset riskit tulee kuvata esitteessä ja riskikuvausten tulee koskea nimenomaisesti liikkeeseenlaskijaa tai tarjottavaa arvopaperia. Laajoja yleisluonteisia riskikuvauksia ei esitteissä tule esittää. ESMA on julkaissut [ohjeen esitteen riskikuvauksista](#). Ohje on suunnattu viranomaisille, mutta myös esitteiden laatijoiden on hyvä tutustua ohjeeseen ja ottaa se huomioon. Ohje tullaan myös kääntämään vielä kaikille EU:n virallisille kielille.

Lisätietoja antaa

Maria Rekola, markkinavalvoja, puhelin 09 183 5265

Ajankohtaista ESMasta

Poimintoja ESMAn viimeaikaisista julkaisuista ja uutisista:

- Markkinoiden väärinkäyttöasetusta koskevaa [Q&A-ohjetta](#) on täydennetty rahasto- ja päästöoikeusaiheisilla kysymyksillä.

- ESMAn sijoittajansuoja-asioita käsittelevän ryhmän (IPISCin) [sidosryhmäpaneeliin](#) etsitään jäseniksi mm. sijoittajien ja sijoituspalveluiden käyttäjien edustajia.
- Euroopan arvopaperimarkkinoiden riskejä analysoiva [Risk dashboard](#) on julkaistu toukokuussa 2019.
- Uuden esiteasetuksen voimassa ollessa listayhtiöiden yhdistymisten, jakautumisten ja ostotarjousten yhteydessä ei ole jatkossa pakko laatia esitettä, mikäli on julkaistu määrämuotoinen tietopaketti. [ESMAN neuvo komissiolle](#) tämän tietopaketin sisällöstä ja siihen liittyvistä säännöksistä on julkaistu ja lähetetty komissiolle. Komissio julkaissee lopulliset säännökset lähiaikoina.

Lisätietoja antaa

Maria Rekola, markkinavalvoja, puhelin 09 183 5265

Lisätietoja Markkinat-tiedotteesta antaa

Pääomamarkkinoiden valvonta, puhelin +358 9 183 5577